

Bediüzzaman Sosyal Yönetim Olarak Nasıl Bir Ülke Arzulardı?

Üstat, modern çağın gerekleri ile İslam'ın esası arasında mükemmel bir uyum ve ahenk tespit etmiştir. Bu ahengi ve uyumu yaparken bidat ehlinin yaptığı gibi İslam'ın özünü ve hakikatlerini incitmeden ve usulünü bozmadan yapmıştır. Reform değil tecdit yapmıştır.

Mesela, siyasi ve idari açıdan eski dönemlerin uygulaması olan, saltanat, hukukta keyfilik, istibdat, esaret gibi şeyler yerine **cumhuriyet, demokrasi, hukukun üstünlüğü** ve **hukuk önünde mutlak eşitlik, hürriyet, bağımsızlık** gibi şeyleri savunmuş ve bunların tatbiki için gayret sarf etmiştir. İstibdatın her çeşidine bayrak açmıştır. Bugün İslam aleminin en büyük sorunlarından biri de istibdatın bütün çeşitleri ile içimize girmesidir. Arap ülkelerindeki dikta ve cunta rejimleri en zararlı urlardandır.

İktisadi açıdan ise kapitalist ve komünist rejimlere karşı İslam'ın faizsiz ve yardımlaşma üzerine bina olmuş ve serbest ve girişimci ekonomiyi savunmuştur. Ekonomik açıdan en önemli tespitlerinden biri de iktisatlı ekonomi anlayışıdır. Yani kapitalist rejiminin teşvik ettiği israflı ve tüketime dayalı bir ekonomiye karşı, üretime ve tutumlu olmaya dayalı bir iktisat anlayışını savunmuştur.

Bu iktisat anlayışı, insanın şahsi hayatından, dünyanın umumi kaynaklarına kadar, hepsini içine alan bir anlayıştır. **En önemli tespitlerinden biri de sınıf kavgasını ortadan kaldıracak yardımlaşma ve dayanışma anlayışıdır.** Kapitalist ve komünist rejimler ise, sınıflar arasında taraf tutarak, sınıf kavgasını körüklüme esasını benimsiyor. Oysa İslam, zengin ve fakir sınıfını uzlaştıran ve adaletli bir paylaşımı öneren ve bunu ibadetler ile takviye eden bir dindir.

Sosyal açıdan, Üstat ekseriyetin refahını ölçü alan bir anlayışa sahiptir. Sosyal yapının İslami terbiye ile ayakta duracağını savunuyor. Sosyal düzende maddi ceza ve mükafatın yeterli olmayacağını, bunun yanında imanın ve maneviyatında takviye olması gerektiğini söylüyor. Sosyal hayatın temelini oluşturan aile hayatına çok önem veriyor bunun da iman ve helal dairesinde muhafaza edilmesi gerektiğini vurguluyor.

Dünya siyasetinin menfaat üzerine değil, adalet üzerine tesis edilmesi gerektiğini vurguluyor.

Siyasetin, her iki dünyanın saadetinde bir araç, bir vasıta olduğunu ve insanların ekserisinin refahı hizmetinde kullanılması gerektiğini eserlerinden tahric edebiliriz.

Üstat, bir meseleyi değerlendirmeye tabi tutarken, toptancı yaklaşımla değil, analitik bir yaklaşımla değerlendirir. Avrupa medeniyetine bakışı da bu şekildedir:

"Avrupa ikidir," der.

"Biri: Hakiki İsevilikten ilham alarak, insanlığın hizmetine çalışan müspet Avrupa; diğeri, maddi felsefenin dalaletinde boğulmuş, insanlığı günah ve zulme teşvik eden menfi Avrupa'dır."(1)

Onun için, Avrupa'nın her şeyine karşı değildir. Avrupa müktesebatlarının hayırlı ve müspet tarafını almakta bir sakınca yoktur.

Bütün insanlığın, Allah'ın rızası dairesinde yaşaması ve ona kulluk etmesi, Üstad'ın eserlerinde en çok göze çarpan hususlardır. Onun ufkunda dünya, ahretin bir mezarı olmuştur. Dünya hayatı, onu hiçbir zaman yanlışlıklara yöneltmemiştir. Maalesef bugün bütün zulüm ve cinayetlerin temelinde iman zaafından gelen dünya sevgisi ve hırsı yatar.

(1) bk. [Lem'alar, On Yedinci Lem'a Beşinci Nota.](#)